

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

***Методичні вказівки з дисципліни
„КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС”***

(для студентів економічних спеціальностей)

КРАСНОАРМІЙСЬК-2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

***Методичні вказівки з дисципліни
„КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС”***

(для студентів економічних спеціальностей)

Розглянуто на засіданні
кафедри Соціально-гуманітарної
підготовки,
протокол № 4 від 20.01.2010 р.

Затверджено на засіданні
навчально-видавничий раді
ДонНТУ,
протокол № 1 від 01.03.2010 р.

КРАСНОАРМІЙСЬК-2010

УДК 343.1

Методичні вказівки з дисципліни „КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС” (для студентів економічних спеціальностей)/ Укл. Василенко А.І. – Красноармійськ: Красноармійський індустріальний інститут ДонНТУ, 2010р. – с. 18

Методичні вказівки містять загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів з дисципліни „Кримінальний процес”, тематика та методичні поради до виконання контрольних робіт студентами-заочниками. Поміщено питання для підготовки до модулів студентів денного відділення та до іспиту студентів заочного відділення.

Укладач: Василенко Анатолій Іванович

Рецензент: доцент кафедри СГП Дяченко Наталія Іванівна

© Василенко А.І., КП ДонНТУ, 2010

Зміст

1. Загальні положення	6
2. Мета і завдання курсу	6
3. Навчально-тематичний план дисципліни	7
4. Зміст і обсяг модулів	8
5. Тематичний зміст лекційних занять	10
6. Самостійна робота студентів	11
7. Тематика та методичні поради до виконання контрольних робіт студентами заочного факультету..	12
7.1. Вибір теми контрольної роботи	12
7.2. Структура контрольної роботи	12
7.3. Основні вимоги до контрольної роботи	13
8. Варіанти контрольної роботи	13
9. Критерії оцінки екзаменаційних робіт	15
10. Питання для підготовки до заліку (для студентів заочного факультету).....	15
Список рекомендованої літератури	17

1. Загальні положення

Кримінально-правові норми покликані повною мірою забезпечити захист прав і законних інтересів всіх учасників кримінального процесу, і в першу чергу — потерпілих, котрі не тільки мають дістати відшкодування шкоди, завданої злочинцем, також бути гарантовано захищені від загрози стати потерпілими ще й від закону в ході захисту своїх прав. Недопущення цього і є одним з важливих завдань норм кримінально-процесуального права, зокрема в період його реформування та приведення у відповідність до сучасних гуманістичних стандартів. Кримінально-процесуальний кодекс безумовно став важливим знаряддям розбудови правової держави, утвердження верховенства права та втілення в нашій країні вершинних досягнень світової цивілізації в галузі захисту прав людини, адже "людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою цінністю" (ст. 3 Конституції України).

2. Мета і завдання курсу

Мета курсу — допомогти студентам всебічно й глибоко зрозуміти природу і сутність кримінально-процесуальних відносин, процесуальний порядок застосування діючого кримінального законодавства, захист суспільного ладу, прав та свобод особистості в Україні. Завданням кримінального процесу України є розкриття питання про кримінальне судочинство, досудовий порядок розслідування кримінальних справ, порядок порушення та закриття кримінальних справ, притягнення винних та порядок винесення вироку.

Кримінальний процес належить до профільюючих дисциплін, оскільки глибокі системні знання про провадження у кримінальних справах беззаперечно є невід'ємною кваліфікаційною складовою підготовки студента будь-якої спеціалізації, необхідним чинником успішної боротьби із злочинністю.

Основне завдання кримінального процесу — встановлення такого порядку досудового провадження та судочинства, який забезпечить захист людини, суспільства та держави від злочинних посягань, створить умови для втілення у життя відповідних правових гарантій.

3. Навчально-тематичний план дисципліни „Кримінальний процес”

Види навчальних занять	Всього		Семестри	
	Годин	Кредитів ECTS	7-й	8-й
Загальний обсяг дисципліни	81			81
1. Аудиторні заняття	45			45
3 них: 1.1. Лекції	30			30
1.2. Лабораторні заняття				
1.3. Практичні заняття	15			15
1.4 .Семінарські заняття				
2. Самостійна робота	36			36
3 них:				
2.1. Опрацювання лекційного матеріалу.	8			8
2.2. Підготовка до лабораторних робіт.				
2.3. Підготовка до практичних занять.	7			7
2.4. Підготовка до семінарів.				
2.5. СРС у модульні тижні (підготовка до модульного контролю та його складання) .				
2.6. Підготовка до заліків, які проводяться під час занять.				
2.7. Виконання курсового проекту.				
2.8. Виконання курсової роботи.				
2.9. Виконання індивідуальних домашніх завдань.				
2.10. Самостійне опрацювання розділів навчальної програми, які не викладаються на лекціях, але обов'язково виносяться на модульний контроль та екзамен.	21			21

**4. Зміст і обсяг модулів
дисципліни «Кримінальний процес» 8 семестр
МОДУЛЬ 1**

№ п/п	Теми і зміст лекцій модулю 1	Обсяг лекційного заняття (ак. год.)	Практичні заняття (ак. год.)
1.	Поняття і сутність кримінального процесу	2	2
2.	Принципи кримінального процесу	2	
3.	Учасники кримінального процесу	2	2
4.	Докази та доказування в кримінальному процесі	2	
5.	Заходи процесуального примусу	2	2
6.	Речові докази у кримінальному процесі	2	
7.	Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному процесі	1	1
8.	Порушення кримінальної справи	2	
Всього лекційних та практичних занять модулю 1		15	7

**Теми і зміст розділів модулю 1, які виносяться на самостійне
опрацювання студентами**

№ п/п	Теми і зміст розділів модулю 1	Обсяг заняття (ак. год.)
1.	Поняття і сутність кримінального процесу	1
2.	Принципи кримінального процесу	1
3.	Учасники кримінального процесу	1
4.	Докази та доказування в кримінальному процесі	1
5.	Заходи процесуального примусу	1
6.	Речові докази у кримінальному процесі	1
7.	Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному процесі	1
8.	Порушення кримінальної справи	2
Всього СРС модулю 1		9

МОДУЛЬ 2

№ п/п	Теми і зміст лекцій модулю 2	Обсяг лекційного заняття (ак. год.)	Практичні заняття (ак. год.)
1.	Досудове розслідування: поняття, зміст, форми та загальні положення	2	2
2.	Поняття і види слідчих дій.	2	
3.	Слідчі дії	2	2
4.	Притягнення особи як обвинуваченого	2	
5.	Закінчення досудового слідства	2	2
6.	Зупинення досудового слідства	2	2
7.	Загальні умови судового розгляду кримінальних справ	2	
8.	Провадження справ у апеляційній інстанції	1	
Всього лекційних та практичних занять модулю 2		15	8

Теми і зміст розділів модулю 2, які виносяться на самостійне опрацювання студентам

№ п/п	Теми і зміст розділів модулю 2	Обсяг заняття (ак. год.)
1.	Досудове розслідування: поняття, зміст, форми та загальні положення	1
2.	Поняття і види слідчих дій.	1
3.	Слідчі дії	2
4.	Притягнення особи як обвинуваченого	1
5.	Закінчення досудового слідства	2
6.	Зупинення досудового слідства	1
7.	Загальні умови судового розгляду кримінальних справ	2
8.	Провадження справ у апеляційній інстанції	2
Всього СРС модулю 2		12

5. Тематичний зміст лекційних занять

Тема 1. ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.

Поняття, завдання і зміст кримінального процесу. Стадії кримінального процесу. Наука і навчальна дисципліна кримінального процесу. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права та юридичними дисциплінами.

Тема 2. ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття, значення і система принципів кримінального процесу. Зміст принципів кримінального процесу.

Тема 3. УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття суб'єктів. Особи, які ведуть кримінально-процесуальне провадження. Особи, які мають та відстоюють у кримінальному процесі свої інтереси. Учасники процесу, які відстоюють інтереси інших осіб. Особи, які сприяють кримінальному процесу і здійсненню.

Тема 4. ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

Елементи доказування. Класифікація доказів та їх джерел. Способи збирання, перевірки й оцінки доказів та їх процесуальних джерел. Особливості процесу доказування на окремих стадіях кримінального судочинства.

Тема 5. ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Поняття, підстави й мета застосування заходів процесуального примусу. Види запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни і скасування запобіжного заходу. Порядок застосування інших заходів процесуального примусу.

Тема 6. РЕЧОВІ ДОКАЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

Тема 7. ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Тема 8. ПОРУШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

Поняття і завдання стадії порушення кримінальної справи. Приводи і підстави для порушення кримінальної справи. Органи та особи, які мають право порушити кримінальну справу. Обставини, що виключають порушення кримінальної справи. Порядок порушення або відмови в порушенні кримінальної справи.

Тема 9. ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, ФОРМИ ТА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Поняття і форми досудового розслідування. Дізнання: загальні

положення, порядок провадження, строки. Досудове слідство: підслідність, строки, загальні положення. Процесуальний статус слідчого.

Тема 10. ПОНЯТТЯ І ВИДИ СЛІДЧИХ ДІЙ

Поняття і система слідчих дій. Види слідчих дій.

Тема 11. СЛІДЧІ ДІЇ

Тема 12. ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ЯК ОБВИНУВАЧЕНОГО

Поняття та підстави притягнення особи як обвинуваченого. Постанова про притягнення особи як обвинуваченого: структура, зміст, процесуальна форма. Процесуальний порядок пред'явлення обвинувачення та роз'яснення обвинуваченому його процесуальних прав. Допит обвинуваченого. Зміна обвинувачення та відсторонення обвинуваченого від посади.

Тема 13. ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА

Форми закінчення досудового слідства. Складання обвинувального висновку і направлення справи для попереднього розгляду її суддею. Винесення постанови про закриття кримінальної справи. Винесення постанови про направлення справи до суду для вирішення питання про застосування примусових заходів медичного характеру.

Тема 14. ЗУПИНЕННЯ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА

Поняття зупинення досудового слідства. Підстави і порядок зупинення досудового слідства. Розшук обвинуваченого. Відновлення слідства і закриття справи, в якій слідство зупинено.

Тема 15. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

Загальні положення судового розгляду. Підготовча частина судового засідання. Судове слідство. Постановлення вироку

Тема 16. ПРОВАДЖЕННЯ СПРАВ У АПЕЛЯЦІЙНІЙ ІНСТАНЦІЇ

Суть, завдання та основні риси апеляційного провадження. Суб'єкти, процесуальний, порядок і строки розгляду в суді кримінальних справ у апеляційному провадженні

6. Самостійна робота студентів

Окрім відвідування всіх видів аудиторних занять та ведення конспекту лекцій самостійна робота студентів передбачає:

- своєчасне вивчення лекційного матеріалу та відповідних розділів літератури, що рекомендована цією програмою;

- якісну підготовку до практичних робіт, самостійне розв'язання студентами задач і виконання самостійних робіт.

В програмі студентів, які навчаються за заочною формою навчання є написання контрольних робіт.

7. Тематика та методичні поради до виконання контрольних робіт студентами заочною формою навчання

У відповідності до учбового плану, студенти всіх форм навчання повинні освоїти курс „Кримінальний процес”.

Учбовим планом передбачена одна контрольна робота з курсу. Контрольна робота виконується студентами заочної форми навчання, або студентами, що мають індивідуальний графік на відповідний семестр. Робота повинна бути виконана і здана протягом семестру на кафедрі СГП не пізніше ніж за десять днів до початку екзаменаційної сесії.

7.1 Вибір теми контрольної роботи.

Студентам пропонується 10 варіантів завдань. Номер варіанту контрольної роботи визначається у відповідності до останньої цифри своєї залікової книжки (шифру). Наприклад, залікова книжка має номер 130360, то варіант контрольної роботи — 10.

7.2 Структура контрольної роботи.

Контрольна робота складається з:

- 1) титульного листа;
- 2) питань згідно варіанта контрольної роботи;
- 3) список літератури (список рекомендованої літератури в кінці вказівок.

В роботі повинно бути названо не менше трьох джерел правового характеру).

Титульний листок — обгортка зошита — оформлюється так:

**Контрольна робота
з дисципліни
„Кримінальний процес”
студент ___ курсу (з/в)
гр. _____
Прізвище, ім'я, по батькові
№ залікової книжки**

7.3 Основні вимоги до контрольної роботи

1. Робота повинна бути виконана самостійно, на підставі вивчення правової та навчальної літератури.
2. Контрольна робота виконується в шкільному зошиті або у друкованому вигляді. На першій сторінці надається номер варіанту та номер залікової книжки.
3. На питання контрольної роботи треба надавати повну відповідь, вміти користуватися навчальною літературою, лекційним матеріалом та законодавчими актами.

Робота оцінюється при наявності всіх позитивних відповідей «Зараховано» та відповідає вимогам цих методичних вказівок. «Не зараховано» виставляється студенту, якщо були допущені помилки, робота не відповідає вимогам. У цьому випадку контрольна робота повертається студенту на доробку. При чому студент повинен врахувати всі зауваження викладача і внести необхідні виправлення.

Контрольна робота є основною вимогою для допуску для здачі екзамену з дисципліни.

8. Варіанти контрольної роботи

ВАРІАНТ 1

1. Розкрити поняття доказів, їх допустимість і відносність.
2. Розкрити процесуальний порядок порушення кримінальну справу.

ВАРІАНТ 2

1. Перелічити обставини, які виключають проведення по кримінальній справі.
2. Показати роль нагляду прокурора за законністю й гарантованістю порушення кримінальну справу.

ВАРІАНТ 3

1. Проаналізувати систему принципів кримінального процесу.
2. Проаналізувати роль осіб, інтереси яких зачіпаються в кримінальному процесі.

ВАРІАНТ 4

1. Проаналізувати попереднє розслідування, як самостійну стадію кримінального процесу.
2. Показати роль слідчого й начальника слідчого підрозділу в кримінальному процесі.

ВАРІАНТ 5

1. Показати роль органів дізнання й осіб, які проводять дізнання. Розділити їхні повноваження.
2. Дати оцінку принципам гласності й публічності, показати їхньої відмінності.

ВАРІАНТ 6

1. Дати визначення й показати процесуальне положення підозрюваного в кримінальному процесі.
2. Пояснити порядок і підстави припинення кримінальних справ.

ВАРІАНТ 7

1. Дати визначення й показати процесуальне положення обвинувачуваного (підсудного) у кримінальному процесі.
2. Дати поняття доказів. Розкрити допустимість і відносність доказів.

ВАРІАНТ 8

1. Дати поняття захисту й розкрити роль захисника. Указати випадки обов'язкової участі захисника на стадії попереднього розслідування в суді.
2. Розкрити закінчення попереднього розслідування і його види.

ВАРІАНТ 9

1. Пояснити предмет доказу. Розкрити границі доказу й обставини, які підлягають доказу по кримінальній справі.
2. Розкрити втримування висновку експерта, видів експертиз і оцінки висновку експерта.

ВАРІАНТ 10

1. Дати визначення речових доказів. Пояснити необхідність їх процесуального закріплення й збереження.
2. Дати поняття захисту й розкрити роль захисника. Указати випадки обов'язкової участі захисника на стадії попереднього розслідування в суді.

9. Критерії оцінки екзаменаційних робіт

Білет містить два питання - теоретичні питання курсу, відповідь, на які служить для контролю засвоєння основних положень теорії з дисципліни, що вивчається, вміння студента лаконічно, логічно, послідовно викладати навчальний матеріал. Вага цих завдань складає по 2,5 бали.

Загальна кількість балів, одержаних за виконання всіх завдань, в подальшому переводиться в оцінку за шкалою ECTS:

Середній бал за результатами двох модулів – МК1 і МК2	Семестрова оцінка за національною шкалою	Семестрова оцінка за шкалою ECTS *
5,0	5	A
4,5	4 або 5	B
4,0	4	C
3,5	3 або 4	D
3,0	3	E
2,5	2	FX
2,0	2	FX
-	Зараховано	A, B, C, D або E
-	Незараховано	FX

10. Питання для підготовки до заліку (для студентів заочного навчання)

1. Поняття, завдання і зміст кримінального процесу
2. Стадії кримінального процесу
3. Наука і навчальна дисципліна кримінального процесу
4. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права та юридичними дисциплінами
5. Поняття, значення і система принципів кримінального процесу
6. Зміст принципів кримінального процесу
7. Поняття суб'єктів
8. Особи, які ведуть кримінально-процесуальне провадження
9. Особи, які мають та відстоюють у кримінальному процесі свої інтереси
10. Учасники процесу, які відстоюють інтереси інших осіб
11. Особи, які сприяють кримінальному процесу і здійсненню
12. Елементи доказування.
13. Класифікація доказів та їх джерел
14. Способи збирання, перевірки й оцінки доказів та їх процесуальних джерел
15. Особливості процесу доказування на окремих стадіях кримінального судочинства

16. Поняття, підстави й мета застосування заходів процесуального примусу.
17. Види запобіжних заходів.
18. Порядок обрання, зміни і скасування запобіжного заходу.
19. Порядок застосування інших заходів процесуального примусу.
20. Речові докази у кримінальному процесі.
21. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному процесі
22. Поняття і завдання стадії порушення кримінальної справи.
23. Приводи і підстави для порушення кримінальної справи.
24. Органи та особи, які мають право порушити кримінальну справу.
25. Обставини, що виключають порушення кримінальної справи.
26. Порядок порушення або відмови в порушенні кримінальної справи.
27. Поняття і форми досудового розслідування.
28. Дізнання: загальні положення, порядок провадження, строки.
29. Досудове слідство: підслідність, строки, загальні положення.
30. Процесуальний статус слідчого.
31. Поняття і система слідчих дій.
32. Види слідчих дій.
33. Поняття та підстави притягнення особи як обвинуваченого.
34. Постанова про притягнення особи як обвинуваченого: структура, зміст, процесуальна форма.
35. Процесуальний порядок пред'явлення обвинувачення та роз'яснення обвинуваченому його процесуальних прав.
36. Допит обвинуваченого. Зміна обвинувачення та відсторонення обвинуваченого від посади.
37. Форми закінчення досудового слідства
38. Складання обвинувального висновку і направлення справи для попереднього розгляду її суддею
39. Винесення постанови про закриття кримінальної справи
40. Винесення постанови про направлення справи до суду для вирішення питання про застосування примусових заходів медичного характеру
41. Поняття зупинення досудового слідства
42. Підстави і порядок зупинення досудового слідства
43. Розшук обвинуваченого
44. Відновлення слідства і закриття справи, в якій слідство зупинено.
45. Загальні положення судового розгляду
46. Підготовча частина судового засідання
47. Судове слідство
48. Постановлення вироку
49. Суть, завдання та основні риси апеляційного провадження
50. Суб'єкти, процесуальний, порядок і строки розгляду в суді кримінальних справ у апеляційному провадженні

Список рекомендованої літератури

Нормативні акти

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. У кн.: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. — К.. 1992.
2. Збірник міжнародних конвенцій про взаємну правову допомогу у цивільних і кримінальних справах, учасницею яких є України. — Харків, 2001.
3. Загальна Декларація прав людини //Права людини: міжнародні договори України, декларації, документи.-К.,1992.-с.41
4. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, Харків, 2001р. – 46 с.
5. Закон України "Про судоустрій України" від 7 лютого 2002 р.
6. Кримінально-процесуальний кодекс України. — К., 2002.
7. Проект Кримінально-процесуального кодексу України у редакції 28.12.2007. № 1233. Матеріали Верховної Ради України. - офіційний сайт Верховної Ради України.

Додаткова література

1. А. Л. Ципкіна В.В. Молдован. Проблеми та шляхи розвитку прокуратури України в умовах права. – М.: Наука, 1987. – 239 с.
2. В.І.Шишкін “Мала” судова реформа в Україні та захист прав громадян. Монографія. – Острог.: Національний університет “Острозька академія”, 2003. – 124 с.
3. Коваленко Є.Г. Маляренко В.Т. Кримінальний процес України. Підручник. - К. Юрінком Інтер, - 2008- 856 с.
4. Концепція розвитку системи правосуддя в контексті судової реформи в Україні / Матеріали науково-практичного семінару 25 лютого 2004 року м. Київ.: - К.: Центр політико-правових реформ. С.34
5. Назаров В.В., Омеляненко Г.М Кримінальний процес України: Підручник. – К.: Юридична думка, 2007. – 548 с.
6. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України / Авторі-упорядники О.А. Банчук, М.С. Демкова. – К.: Факт, 2004.-336с.
7. Стахівський С.М Теорія і практика кримінально-процесуального доказування. Монографія. - К., 2005.- 272 с.
8. Тертишник В.М Науково- практичний коментар до Кримінально – процесуального кодексу України. – К.: АСК., 2007. – 1056 с.
9. Тертишник В.М Кримінально - процесуальне право України: Підручник. 4-ге вид., доп. і переробл. – К.: 2005. – 1120 с.
10. Удалова Л.Д Кримінальний процес України. Особлива частина: Підручник. - К.: Кондор, 2007. – 280 с.

Анатолій Іванович Василенко

Методичні вказівки з дисципліни
„КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС”

(для студентів економічних спеціальностей)
Українською мовою